

VARNING FÖR DÅLIGA KÅPOR

De billigaste hörselkåporna i Byggnadsarbetarens test gav inget skydd alls mot lågfrekvent buller. Borde verkligen sådan utrustning överhuvud taget få finnas i handeln?

TEXT MAGNUS BERGSTRÖM FOTO LISA HJERTÉN

Anders Jonsson på Olofssons Bygg vet hur viktigt det är med bra hörselskydd. Sedan en tid tillbaka har han jobbat med stambyten i lägenheterna på Västmannagatan i Borås. Ett hårt arbete i mycket bullrig miljö.

– Bra hörselskydd som sitter skönt är livsviktigt för oss med det här jobbet, menar han.

Tillsammans med Christer och Robert i samma firma och grabbarna från BK-installation utgör de testteamet för Byggnadsarbetarens test av hörselkåpor.

Dagligen använder de Peltors radiokåpa och det är Peltor Optime 1 som drar till sig uppskattande blickar och får mycket beröm. Samtliga tycker att den sitter bra och är behändiga och praktiska. Flemming Jörgensen väljer Peltors kåpor eftersom han tycker det är viktigt att se snygg ut också.

– Jag menar, man ser dum ut i alla skyddskåpor men med de här så ser man i alla fall mindre dum ut, säger han och lockar de andra till medhållande skratt.

Bilsom Lightning är annars den kåpa som får flest skönhetspoäng. Dessvärre har den mjuka huvudbygeln en tendens att dra till sig smuts och damm, så efter några arbetspass är den kanske inte så snygg längre.

Tråkigt nog för 3M 1440 och MSA Sordin, som har de klart bästa dämpningsvärdena i testet, tycker testteamet att de är allmänt plastiga och svåra att justera för att få dem att sitta bra.

– Man är ju tvungen att ta av sig dem och stå och greja med dem innan man kan få någon nytta av dem. Lite för mycket bestyr, tycker Christer Larsson.

När de väl justerats tyckte de flesta de var helt okej.

Den så kallade skyddskåpan från Jula postorder blev dock inte godkänd. Obekväma, värdelösa och skräp var några av om-dömena.

När Robert Andersson drar på med bilningsmaskinen krävs bra hörselskydd. Som tur är använder han inte Julas kåpor. Det hade varit förknippat med hörselskador.

	PELTOR OPTIME 1	BILSOM LEIGHTNING L 1	HELLBERG 10	3M 1440 / MSA SORDIN EXC
Vikt, gram	180 g	185 g	190 g	230/225 g
Cirkapris	150:-	180:-	180:-	160-180:-
Dämpning	4 TESTVINNARE	3	3	5
Komfort	4+	4	3+	3
Hanterbarhet	5	4	2+	2
Byte av dämpsatser	Ja	Ja	Nej	Nej
Labbets kommentarer	Bra vid skarpa ljud. Något sämre vid basljud.	Är lite sämre mot skarpa ljud. Annars klart godkända. Snygga och lätta!	Klart godkänd men inte mycket mer.	Identiska kåpor. Bästa dämpningen i testet. Dämpar bra på samtliga frekvensnivåer.
Testteamets kommentarer	Klart skönast. Lätta och smidiga. Bra att justera.	Bra mjuk huvudbygel. Sköna. Snyggaste kåpor-na i testet.	Känns bra. Mycket sköna. Lite väl sladdriga.	Konstiga justeringsfunktioner. Sitter bra men har dåliga inställningar.
Slutbetyg	+	+		

Pär Säterlid på ljudlaboratoriet SAAB Communication i Arboga tycker att Julas kåpor, till det yttre liknar en äldre modell av Peltors skyddskåpa. Men där slutar likheterna.

– Det kan vara förenat med hörselskador att använda de här hörselskydden, säger han.

SAAB:s mätningar visar att Julas kåpa inte ger något skydd för lågfrekvent buller och mycket dåligt skydd för mellan- och högfrekvent buller. ●

NEDSATT HÖRSEL – VANLIGASTE ARBETSSJUKDOMEN

Enligt Arbetsmiljöverket är hörselnedsättning på grund av buller den vanligaste arbetssjukdomen i Europa och utgör omkring en tredjedel av alla arbetsrelaterade arbetssjukdomar.

Anders och Robert har hörselkåpor på sig hela dagarna. Vanligtvis använder de Peltors radiokåpor, men Robert tyckte Bilsom Leightning var både snygga och sköna.

FAKTA SÅ GJORDE VI TESTET

Vi har valt ut ett antal hörselkåpor, så kallade klass 1, lätta modeller som är vanliga på byggarbetsplatser. Samtliga är passiva kåpor, det vill säga saknar radio och annan elektronik. I testet används kåpor med huvudbygel, men samtliga förutom Julas märkeslösa finns också för hjälm-montage.

Sveriges enda ackrediterade ljudlaboratorium, SAAB Communication i Arboga, har utfört dämpningstestet. Samtliga kåpor har testats på tre frivilliga personer som med och utan ljudkåpor fått lyssna på åtta olika frekvensband mellan 63 och 8000 hertz.

Sedan har ett testgäng från Olofssons Bygg AB och BK – Installation i Borås betygsatt komfort och hanterbarhet.

BILSOM CLARITY C 1	MÄRKESLÖS Jula
190 g	215 g
160:-	79:-
2+	-
3+	-
3	-
Ja	Nej
Ojämn uppmätt dämpningskurva. Vissa frekvenser slipper igenom mycket lättare än andra.	Borde inte få säljas. Inget skydd vid låga frekvenser.
Sköna runt öronen. Känns lite plastiga i konstruktionen.	Vad är det här för skräp? Helt värdelösa.

VAD SÄGER TABELLEN?

- **Dämpning:** SAAB Communication har i sitt ljudlabb med hjälp av tre testpersoner testat kåpornas dämpning baserad på den objektiva MIRE-tekniken (SS-EN ISO 11904-1:2002). MIRE står för Microphone in Real Ear. Åtta oktavband, mellan 63 och 8000 Hz, har använts. Låga frekvenser kan jämföras med motorbuller och ljud från fläktsystem, mellanfrekvenser kan liknas vid byggskrammel och ljud från spikning och sågning, höga frekvenser motsvarar skarpa ljud från vinkelslipar och tryckluftsdrivna verktyg.
- **Komfort:** Hur sköna och bekväma kåporna är att ha på sig.
- **Hanterbarhet:** Hur bra inställningarna fungerar, hur kåporna är att justera samt hur hållbara de verkar vara.
- **Byte av dämpsatser:** Om det är möjligt att lossa öronmuffarna och byta dämpsatser efter att dessa blivit smutsiga.
- **Slutbetyg:** Delbetygen dämpning, komfort och praktiska har viktsats lika mycket. Slutbetyget har därefter satts efter redaktionens bedömning av labbets och testteamets kommentarer. 1=mycket dålig, 2=dålig, 3=godkänd, 4=bra, 5=mycket bra.